

Детаљно информисање

Покушај да упознаш пожељне особине **што ширег круга занимања** – то може бити врло корисно за прави избор! Можеш да пођеш од оних које си издвојио или издвојила на основу својих склоности и интересовања. Згодно је то што можеш да сазнаш и многе друге важне чињенице о занимањима.

Како ?

Питај:

- предметне наставнике
- психолога и педагога школе
- родитеље
- рођаке и пријатеље који се баве занимањима која те интересују

Посети:

- неко предузеће у коме се обављају послови жељеног занимања – корисно је учинити то за више занимања
- средњу школу која образује за то занимање

Проучи:

- радио и ТВ емисије
- штампане материјале
- видео материјале
- упознај занимања

Шта је важно знати о занимањима осим пожељних особина? На шта је корисно обратити пажњу? Можеш да тражиш одговоре на следећа питања разговарајући са другима, трагајући, размишљајући...

- **шта се ради? – који се радни задаци, послови најчешће обављају**
- **где? – у ком окружењу се најчешће ради, на пример у затвореним објектима (радионицама, фабрикама, канцеларијама...), на отвореном простору (на фармама, на висини...), у превозним средствима..**
  - у којим условима? – рецимо, какво је осветљење, температура, има ли буке,

вибрација, струјања ваздуха, има ли прашине, влаге, мириса...

- **како?**
  - на који начин се најчешће ради, рецимо прецизним мануелним (ручним) радом, физичком снагом, машинама, у аутоматизованом процесу производње, говором, коришћењем писаних података (речи, бројева...), интелектуалним (умним) напором... Наравно, честе су и неке комбинације.
- **чиме?**
  - којим средствима, оруђима се најчешће ради (рецимо, ручним алатима, машинама, мерним, лабораторијским инструментима, на компјутеру, канцеларијским машинама и прибором ...)
- **у ком положају?**
  - У ком положају се најчешће ради, рецимо, седећи, стојећи, у покрету...
- **на шта се делује, шта се обликује, са чиме се ради? На пример: са подацима, са стварима (са готовом робом или материјалом као што је метал, дрво, пластика, текстил, кожа, папир, боје, стакло ...), са људима, са биљкама, са животињама...**
- **са ким?**
  - са ким се најчешће ради:
    - са странкама, муштеријама, пацијентима...
    - са колегама, сарадницима, самостално...
- **каква је перспектива?**
  - На пример:
    - *Какве ће бити могућности за проналажење посла, када завршим образовање? То су, наравно, процене - доступни су подаци о томе какве су те могућности у овом тренутку.*
    - *Какве су могућности стручног усавршавања и напредовања?*
    - *Да ли се знања и вештине могу искористити и за друге послове, ако из неког разлога променим занимање?...*

- Каква је перспектива развоја и осавремењивања занимања?...

Вероватно знаш неке одговоре на питања о многим занимањима. О неким занимањима знаш понешто, али можда немаш јасну представу. Корисно је информисати се о што више занимања. Покушај да сазнаш што више о занимањима за која се интересујеш! Ако не успеш да сазнаш **баш све**, то не мора бити пресудно за прави избор.

Посета предузећу

Већина основних школа повремено организује посете предузећима. То је прилика за боље упознавање занимања – можеш да посматраш послове и радне задатке, услове у којима се ради, да поразговараш са стручњацима из одређене области.

У школи можеш да се распиташ да ли ће бити организоване посете предузећима и која ће се занимања упознавати.

Ако школа неће организовати упознавање са занимањима за која се интересујеш, можда можеш уз помоћ родитеља или познаника самостално да посетиш неко предузеће. Било би корисно да на тај начин упознаш неколико занимања о којима највише размишљаш.

Током посете предузећу можеш да:

- **посматраш рад у занимању у стварним условима**
- **постављаш питања, разговараш са запосленима**

Људи који се баве одређеним занимањем могу детаљно да одговоре на већину твојих питања. Слободно их питај. Може им бити драго да о свом послу попричају са неким ко се за то занима.

Корисно је да:

- **претходно сазнаш основно о занимању и распиташ се у које време је најзгодније да дођеш**
- **имаш у виду да свако износи свој лични однос према послу који обавља**

Тај однос не мора бити у вези са самим занимањем, може бити под утицајем искустава везаних за предузеће, зараду, односе са колегама..

- **претходно забележиш питања која желиш да поставиш запосленима, да их не заборавиш.**

И, наравно, немој се устручавати да поставиш питања које ти се спонтано наметну током саме посете. Праву спознају обично прате бројна питања. Срећно!